

8-modda. Yer fondi toifalari

O'zbekiston Respublikasida yer fondi yerlardan foydalanishning belgilangan asosiy maqsadiga ko'ra quyidagi toifalarga bo'linadi:

1) qishloq xo'jaligiga mo'ljallangan yerlar — qishloq xo'jaligi ehtiyojlari uchun berilgan yoki ana shu maqsadga mo'ljallangan yerlar. Qishloq xo'jaligiga mo'ljallangan yerlar sug'oriladigan va sug'orilmaydigan (lalmikor) yerlar, haydaladigan yerlar, pichanzorlar, yaylovlar, ko'p yillik mevali dov-daraxtlar va tokzorlar egallagan yerlarga bo'linadi;

Qarang: mazkur Kodeksning [43-moddasi](#).

2) aholi punktlarining (shaharlar, posyolkalar va qishloq aholi punktlarining) yerlari — shaharlar va posyolkalar, shuningdek qishloq aholi punktlari chegarasi doirasidagi yerlar;

Qarang: mazkur Kodeksning [56, 68-moddalari](#).

3) sanoat, transport, aloqa, mudofaa va boshqa maqsadlarga mo'ljallangan yerlar — ko'rsatilgan maqsadlarda foydalanish uchun yuridik shaxslarga berilgan yerlar;

Qarang: O'zbekiston Respublikasi Yer kodeksining [69-moddasi](#).

4) tabiatni muhofaza qilish, sog'lomlashtirish va rekreasiya maqsadlariga mo'ljallangan yerlar — muhofaza etiladigan tabiiy hududlar egallagan, ustuvor ekologik, ilmiy, madaniy, estetik, rekreasiya va sanitariya-sog'lomlashtirish ahamiyatiga molik yerlar;

Qarang: mazkur Kodeksning [71 — 74-moddalari](#).

(8-moddaning 4-bandi O‘zbekiston Respublikasining 2011 yil 4 yanvardagi O‘RQ-278-sonli Qonuni tahririda — O‘R QHT, 2011 y., 1-2-son, 1-modda)

5) tarixiy-madaniy ahamiyatga molik yerlar — moddiy madaniy meros ob’yektlari joylashgan yerlar;

Qarang: mazkur Kodeks 71-moddasining ikkinchi qismi, 75-moddasi.

(8-moddaning 5-bandi O‘zbekiston Respublikasining 2011 yil 4 yanvardagi O‘RQ-278-sonli Qonuni tahririda — O‘R QHT, 2011 y., 1-2-son, 1-modda)

6) o‘rmon fondi yerlari — o‘rmon bilan qoplangan, shuningdek o‘rmon bilan qoplanmagan bo‘lsa ham, o‘rmon xo‘jaligi ehtiyojlari uchun berilgan yerlar;

Qarang: mazkur Kodeksning 76-moddasi.

7) suv fondi yerlari — suv ob’yektlari, suv xo‘jaligi inshootlari egallagan yerlar va suv ob’yektlarining qirg‘oqlari bo‘ylab ajratilgan mintaqadagi yerlar;

Qarang: mazkur Kodeksning 77-moddasi.

8) zaxira yerlar.

Qarang: mazkur Kodeksning 78-moddasi.

9-modda. Yerlarni toifalarga bo‘lish va bir toifadan boshqasiga o‘tkazish

Yerlar asosiy foydalanish maqsadiga qarab yer fondi toifalariga bo‘linadi.

Yerlardan asosiy foydalanish maqsadi — yerlardan yer-kadastr hujjatlarida aks ettiriladigan aniq maqsadlarni ko‘zlab

foydalanishning qonun hujjatlarida belgilangan tartibi va shartlaridir.

Yerlarni yer fondining bir toifasidan boshqasiga o'tkazish yerlardan asosiy foydalanish maqsadi o'zgargan taqdirda amalga oshiriladi.

Yerlarni yer fondi toifalariga bo'lish va bir toifadan boshqasiga o'tkazish yer uchastkalarini berish huquqiga ega bo'lgan organlar tomonidan amalga oshiriladi.

Qarang: mazkur Kodeksning [4 — 7-moddalari](#), [23-moddasi ikkinchi qismi](#), [24-moddasi ikkinchi qismi](#).

(9-moddaning to'rtinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2003 yil 30 avgustdagi 535-II-sonli [Qonuni tahririda](#) — Oliy Majlis Axborotnomasi, 2003 y., 9-10-son, 149-modda)

Yer fondining toifasi yer uchastkalarini berish huquqiga ega bo'lgan organlar tomonidan qabul qilinadigan yer uchastkalarini berish to'g'risidagi qarorlarda, yer uchastkalariga bo'lgan huquqlarni tasdiqlovchi guvohnomalarda, shartnomalarda, boshqa hujjatlarda, davlat yer kadastri hujjatlarida ko'rsatiladi.

Qarang: mazkur Kodeksning [15](#), [33-moddalari](#).

(9-moddaning beshinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2003 yil 30 avgustdagi 535-II-sonli [Qonuni tahririda](#) — Oliy Majlis Axborotnomasi, 2003 y., 9-10-son, 149-modda)

Yerlarni bir toifadan boshqasiga o'tkazishning belgilangan tartibini buzish bunday o'tkazish faktlarini g'ayriqonuniy deb va ular asosida tuzilgan yer uchastkalariga doir bitimlarni haqiqiy emas deb topishga, shuningdek yer uchastkalariga bo'lgan huquqlarni davlat ro'yxatiga olishni rad etishga asos bo'ladi.

Qarang: O‘zbekiston Respublikasi Fuqarolik kodeksining 116-moddasi.

10-modda. Yer uchastkasi

Yer uchastkasi — yer fondining qayd etilgan chegaraga, maydonga, joylashish manziliga, huquqiy rejimga hamda davlat yer kadastrida aks ettiriladigan boshqa xususiyatlariga ega bo‘lgan qismidir.

Qarang: mazkur Kodeksning 15-moddasi, O‘zbekiston Respublikasining «Davlat yer kadastrini to‘g‘risida»gi Qonuni 14-moddasi.

(10-moddaning birinchi qismi O‘zbekiston Respublikasining 2003 yil 30 avgustdagi 535-II-sonli Qonuni tahririda — Oliy Majlis Axborotnomasi, 2003 y., 9-10-son, 149-modda)

Yer uchastkasining chegarasi planlarda (chizmalarda) qayd etiladi va naturada (joyning o‘zida) belgilanadi. Yer uchastkasining maydoni naturada (joyning o‘zida) chegara belgilanganidan keyin aniqlanadi.

Yer uchastkasi bo‘linadigan va bo‘linmaydigan bo‘lishi mumkin.

O‘zining asosiy foydalanish maqsadini o‘zgartirmagan va yong‘inga qarshi, sanitariya, ekologiyaga oid, shaharsozlik hamda boshqa majburiy normalar va qoidalarni buzmaganda holda qismlarga bo‘lish mumkin bo‘lgan va bu ish amalga oshirilganidan keyin hosil bo‘lgan qismlarning har biri mustaqil yer uchastkasini tashkil etishi mumkin bo‘lgan yer uchastkasi bo‘linadigan yer uchastkasi hisoblanadi.

Foydalanish maqsadiga ko‘ra mustaqil yer uchastkalariga bo‘linishi mumkin bo‘lmagan yer uchastkasi bo‘linmaydigan yer uchastkasi hisoblanadi.

Qarang: mazkur Kodeksning 21-moddasi, 62-moddasining to'rtinchi qismi, O'zbekiston Respublikasi Oliy Sudi Plenumining 2006 yil 3 fevraldagi 3-sonli «Yer kodeksini tatbiq qilishda sud amaliyotida vujudga keladigan ayrim masalalar to'g'risida»gi qarorining 10-bandi.